

Handleiding voor het opmaken van een kasplanning in land- en tuinbouw

“Een olifant eet je
hapje per hapje.”

vzw Boeren op een Kruispunt

Hulporganisatie voor land- en
tuinbouwbedrijven in moeilijkheden.

<http://www.boerenopeenkruispunt.be>

Bel gratis: 0800.99.138.

Inleiding

Heel wat bedrijven in land- en tuinbouw hebben een lange bedrijfscyclus: tijdens de teeltperiode wordt er gigantisch veel kapitaal in het bedrijf geïnvesteerd. Wanneer de opbrengsten lager zijn dan verwacht, dan gebruiken sommige ondernemers het noodzakelijk bedrijfskapitaal voor hun teeltcyclus om aflossingen te doen, dringend onderhoud uit te voeren of om hun gewone gezinsbudget te spijzen. In principe worden deze kosten (aflossingen, onderhoud en leefgeld) gefinancierd uit het overschot van de exploitatie (winst).

In laagconjunctuur gebruikt men echter dikwijls de beschikbare middelen voor de meest dringende kosten (de bank, het gezin, ...). Hierdoor lopen sommige bedrijfsvoeringen vast. De ondernemer kan uiteindelijk geen beroep meer doen op zijn (reeds opgebruikt) korte termijn kredieten (kaskrediet, seizoenskrediet of vaste voorschotten) noch op zijn leverancierskrediet.

We stellen vast dat veel bedrijven bij een uitbreiding -reeds bij de start- beroep doen op bedrijfskapitaal uit eigen middelen, die nog moeten verdiend worden of vreemd kapitaal, dat op korte termijn is gefinancierd door de leveranciers. Dit is geen gunstige evolutie omdat een laagconjunctuur kort na de start het bedrijf ernstig in problemen kan komen.

Om toch zicht te krijgen op een haalbare betalingstermijn van alle kosten en lasten, is een kasplanning een handig hulpmiddel.

Naast de kasplanning maakt u best nog volgende berekeningen:

- De balans van uw bedrijf geeft u een zicht op de waarde van de vaste activa (productierechten, grond, gebouwen) en vlottende activa (dieren, teelten en voorraden) en de manier waarop deze activa zijn gefinancierd.
- De rentabiliteitsanalyse van uw bedrijf geeft u aan of het bedrijf op lange termijn rendabel is. Is er voldoende cash-flow om de financieringskosten te kunnen betalen? Welke buffer moet ik aanleggen op rekening om de teelt- en marktrisico's van mijn bedrijf te kunnen dragen?

Zowel voor de balans, de rentabiliteitsanalyse als de kasplanning kan u beroep doen op uw bedrijfseconomisch adviseur of boekhouder.

Veel succes in uw zaken.

Vzw Boeren op een Kruispunt.

Oktober 2009.

Vzw Boeren op Kruispunt werd opgericht door het Algemeen Boerensyndicaat, Boerenbond en KVLV-Agra. Deze hulporganisatie wordt verder ondersteund door het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid, de Koning Boudewijnstichting en de Nationale Loterij, samen met structureel partner Cera.

Stap 1: prognose jaarmzet

Hoeveel inkomsten denkt u te hebben in de komende 12 maanden?

Met welke inkomsten gaat u de betalingen doen?

Opbrengsten	voor een glijdende periode van 12 maanden		
	aantal/kg/stuks	bedrag/stuk/kg	Omzet
Verkoop dieren			
Biggen		40,00 €	- €
Zeugen		125,00 €	- €
Vleesvarkens		120,00 €	- €
Melk		0,25 €	- €
Koeien		750,00 €	- €
Kalveren		125,00 €	- €
////			
Verkoop teelten			
prei		0,30 €	- €
tarwe		0,15 €	- €
aardappelen		0,10 €	- €
////			
Verkoop van overbodige activa			
machines			
productierechten			
Premies			
Inbreng kapitaal			
Opname krediet			
Wedde, loon			- €
Totaal inkomende kasstromen			- €

1. Noem eerst alle inkomsten bronnen op en zet ze in de linkerkolom.

- In principe wordt hier geen rekening gehouden met kindergeld of studiebeurs, omdat deze inkomsten bedoeld zijn voor de kinderen. Hier houdt u best geen rekening mee.

Let wel:

- Sinds kort is kindergeld niet meer beslagbaar bij betalingsmoeilijkheden. Indien het kindergeld niet meer wordt uitbetaald, neemt u best contact op met uw sociaal verzekeringsfonds.
- Bij uw aanvraag voor studiebeurs moet u duidelijk vermelden dat het kadastraal inkomen slaat op onroerende goederen, die u bewoont of gebruikt voor beroepsdoeleinden.

2. Hoeveel kg of stuks gaat u verkopen in de komende 12 maanden?

Ofwel haalt u dit uit de laatste bedrijfseconomische boekhouding.

Ofwel haalt u dit uit de BTW-boekhouding.

Ofwel maakt u hier zelf een realistische schatting.

Tip: Ga niet uit van spectaculaire verbeteringen van volume of prijs ten opzichte van vorige jaren: bewaar dergelijke meevallers als reserve. Deze hefbomen van verbetering kunnen in de toelichting van de kasplanning vermeld worden.

In stap 7 wordt de opdeling gemaakt van de jaaronzet over de verschillende maanden: mocht u dus bij uw opzoekingen de maandomzet (volume en prijs) terugvinden, dan kan u dit in de laatste stap van de kasplanning gebruiken.

3. Wat is de verwachte opbrengstprijis?

Ofwel haalt u dit uit uw bedrijfseconomische boekhouding

Ofwel vindt u de opbrengstprijis vastgelegd in een afnamecontract

Ofwel vraagt u best een prognoseprijis aan uw voorlichter.

Banken en voorlichters hanteren een 5- of 7 jaarlijks gemiddelde opbrengstprijis.

4. Wat zal dan de omzet zijn per rubriek?

a. Aantal stuks x gehanteerde prijs geven de omzet voor de volgende 12 maanden.

Bij liquiditeitsproblemen (geen geld beschikbaar op de zichtrekening) kan u als ondernemer overwegen om overbodige activa op uw bedrijf van de hand te doen: we denken hierbij aan overbodige machines of dieren. Sommigen verkopen productierechten, die ze niet op korte termijn kunnen inzetten.

Inbreng van kapitaal kan ook gebeuren door anderen, zoals de echtgenote, familie of derden.

Premies: Voor heel wat bedrijven maakt het premies geld een belangrijk deel uit van hun netto-inkomen: omzet – lasten.

Opname krediet: indien u een extra inkomende geldstroom hebt via een verhoging van krediet (kaskrediet, vast voorschot of ander krediet), vermeldt u dit best bij de inkomsten.

Opname kapitaal: iedereen heeft op dit moment zijn spaarboekje nodig om het bedrijf draaiende te houden. Op de website van vzw Boeren op een Kruispunt staat een berekeningstool, die u leert wat uw beleggingen buiten het bedrijf opleverden. Het is veelal interessanter om beleggingen te verkopen om het gebruik van het kaskrediet te beperken.

Lonen: hiermee wordt bedoeld de lonen of de eventuele leefgeldbijdragen van werkende gezinsleden, die kunnen gemist worden in het gezinsbudget.

Totaal inkomende kasstromen is op de meeste bedrijven veel hoger dan wat de ondernemer zelf verwacht.

Stap 2: oplijsting van alle openstaande facturen.

In crisisperiodes is het niet abnormaal dat veel bedrijven een lange lijst van openstaande facturen hebben staan.

Iedere ondernemer hoort eigenlijk 1 map te hebben, waar alle openstaande facturen samen zitten. Indien dit nog niet gebeurd is, is het opmaken van een kasplanning het ideale moment om dit onmiddellijk in orde te brengen.

- Tip: Als uw facturen naar de boekhouder gaan voor BTW aangifte, kan u ze best in 2 bundeltjes afgeven: de betaalde en de niet betaalde facturen.

Bij twijfel zoekt u best per leverancier de laatste lijst van openstaande facturen.

Kosten	aantal	bedrag/stuk/kg Omzet
Facturen die nog moeten betaald worden (opgesplitst met/ zonder betalingsregeling)		
Voeders		- €
Veearts		- €
Loonwerk		- €
Fyto		- €
Zaad/planten		- €
Mestafzet		
Garage		
Brandstoffen		
Andere		- €

In een aantal gevallen maakt u best een opsplitsing voor facturen waarrond er een betalingsregeling is afgesproken en facturen waarrond nog geen regeling is.

Stap 3: Bank en verzekeringskosten.

Bank/Verzekering	Doel	uitstaand kap	jaarlast (K+I)
overschrijding aanzuiveren (+-14%)			- €
kaskrediet (9%)			- €
investeringskredieten	Overname xx-xx		- €
	Weideaankoop xx-xx		
	Andere xx-xx		- €
verzekeringen			- €

Overschrijding

Is een niet goedgekeurd gebruik van een negatief saldo op de zichtrekening. Gezien het risico zijn banken door Basel II verplicht hiervoor een zware risicopremie aan te rekenen. Dit kan oplopen tot 15% op jaarbasis.

Langdurig ongereguleerd gebruik van zo'n overschrijding kan bovendien lijden tot een procedure. (Zelfs met melding op de zwarte lijst bij de Nationale Bank).

Het is absoluut belangrijk om deze overschrijding op korte termijn aan te zuiveren. Indien het overschrijding niet kan aangezuiverd worden, kan u ook de bank vragen om het kaskrediet te verhogen.

Kaskrediet (Groenkrediet, Veeteelt en gewasfinanciering)

Is een goedkope financieringsvorm indien de ondernemer weet dat de kredietlijn op korte termijn kan aangezuiverd worden. Indien de leveranciersschulden echter zo hoog zijn, dat de ondernemer bij voorbaat weet dat het krediet niet binnen beperkte periode zal kunnen aangezuiverd worden, wordt best contact opgenomen met de bank voor een aangepast maatoplossing.

Investeringskredieten.

Voorzie per investeringskrediet een lijn.

In de linkse kolom noteert u het doel van het krediet en de nummer waaraan u het krediet herkent (meestal de 4 laatste cijfers).

In de middelste kolom noteert u het huidig uitstaand kapitaal.

In de rechtse kolom noteert u de jaarlast van dit krediet (kapitaal en netto-intrest).

Tip: vraag bij uw bank een print van de actueel lopende aflossingstabellen.

Verzekeringen:

Indien het moeilijk gaat, zorgt u er best voor dat zoveel mogelijk risico's ingedekt zijn via een verzekering. Het is absoluut aan te raden om voldoende tijd te reserveren om met uw verzekeringsagent de risico's en verzekeringen in kaart te brengen: soms bent u onbewust onderverzekerd, soms bent u over-verzekerd (en betaalt u teveel premie).

Stap 4: Exploitatiekosten voor volgende 12 maanden.

Om de omzet te kunnen realiseren, moeten de nieuwe exploitatiekosten voorzien worden.

Een goede bedrijfseconomische boekhouding toont u alle kosten, die in één jaar betaald moeten worden.

Zie paginavan uw bedrijfseconomische boekhouding.

Nog te verwachten facturen		
Voeders		- €
Gezondheid		- €
Vruchtbaarheid		- €
Zaai- en pootgoed		- €
Meststoffen		- €
Gewasbescherming		- €
Verwarming en energie		- €
Milieu		- €
Seizoenslonen/loonwerk		- €
Onderhoudskosten		- €
Afzet en administratie		- €
Diversen (oa brandstof auto?)		- €
Pachten		- €
Algemene bedrijfskosten		- €
Telefoon,gsm		- €
Achterstalligheidsintresten		- €
Gepland onderhoud		- €

- De kosten voor energie zijn vrij snel terug te vinden, omdat de leveranciers u maandelijks een voorschot vragen. Aangezien dit maandelijks wordt verrekend, valt een betalingsuitstel sneller op. U neemt dus best zo spoedig mogelijk contact op met uw leverancier voor een regeling.

- Tip: besparingen op energie: zie <http://www.innovatiesteunpunt.be>
- De kosten voor pachten zijn niet altijd correct weergegeven in uw bedrijfseconomische boekhouding: tel alle reguliere pachten en seizoenpachten samen.
 - Tip: ter controle kan u de gepachte oppervlakte vergelijken met de betaalde pachten.
- De kosten voor communicatie zijn vrij snel terug te vinden, omdat de leveranciers u maandelijks een voorschot vragen. Vergeet hierbij niet uw Internetverbinding en gsm-kosten.
 - Tip: besparingen op communicatie: zie <http://www.boerenopeenkruispunt.be>
- Achterstalligheidsintresten / boetes en vorderingskosten van schuldeisers via advocaat of deurwaarder kunnen erg oplopen.
 - Tip: hou deze kosten bij en zoek juridische bescherming, indien de omstandigheden niet meer leefbaar zijn.
- Onderhoud van gebouwen en installatie blijft noodzakelijk om technisch en financieel topprestaties neer te leggen.

Stap 5: Privé uitgaven.

Een gezonde bedrijfsboekhouding vereist een gezonde gezinsboekhouding.

Tip: zie gemiddelde gezinsuitgaven

Open een aparte gezinsrekening:

Wanneer man en vrouw samen op het bedrijf werken, vergeten ze dikwijls een aparte gezinsrekening te openen. Door een strikte scheiding tussen gezinsbudget en bedrijfsbudget houdt u de gevolgen van laagconjunctuur buiten uw gezinswoning.

Tip: op <http://www.boerenopeenkruispunt.be/inhoud.htm> vindt u de gemiddelde gezinsbestedingen in Vlaanderen.

Bovendien is het belangrijk dat het gezin verzekerd blijft via de sociale bijdragen.

Indien de sociale bijdragen niet betaald zijn of zullen zijn, neemt u best contact op met uw sociale verzekering om advies te vragen rond eventuele betalingsregelingen of de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van betaling sociale bijdragen.

Privé			
Leefgeld	1.500	12,00	18.000,00 €
Sociale bijdragen	800	4,00	3.200,00 €
Te betalen			21.200,00 €

Stap 6: jaaronzet – jaarkosten.

In de vergelijking van de jaaronzet (inclusief inbreng kapitaal, opgenomen krediet en verkoop van activa) krijgt u al in de gaten of u de facturen op korte termijn zal kunnen betalen.

Het is absoluut geen bezwaar om betalingstermijnen af te spreken. Uw zakelijke partners kennen u en uw bedrijf en zijn meestal wel bereid om regelingen te treffen. Het is hierbij alleen belangrijk om gemaakte afspraken te kunnen houden en het onderling vertrouwen te verdienen.

Indien u voorziet dat de jaaronzet (inclusief omzet buiten exploitatie, zoals inbreng kapitaal of opgenomen kredieten) te laag is om de totale beschreven jaarkosten te betalen, neemt u best contact op met uw bedrijfseconomisch boekhouder om te zoeken naar een structurele oplossing.

Mogelijke structurele oplossingen:

- Kijk na of het gaat over een structureel probleem of een tijdelijk probleem.
- Kunnen de onkosten verlaagd of opbrengsten verhoogd worden (liefst zonder zware investeringen)
- Herfinancieren van investeringen, die u betaalde met eigen middelen.
- Uitstel van kapitaalaflossing.
- Collectief uitstellen van alle betalingen voor 1 maand.
- Afbouw van de minst rendabele activiteiten.
- Investeren in nieuwe, meer rendabele activiteiten, mits uw financiële partner voldoende bedrijfskapitaal (!) voorziet voor de opstartperiode van deze nieuwe activiteit.
-

Of de inzet van een van bovenstaande oplossingen verantwoord is, kan **niet** berekend worden uit de kasplanning.

Stap 7: verdeling van de voorziene omzetten en kosten voor de volgende maanden.

De verdeling van alle cijfers over de volgende 12 maanden maakt een mogelijk om de voorziene jaarkosten op een evenwichtige manier te verdelen over de verschillende maanden.

Omzet:

In principe kan u de jaaromzet lineair verdelen over de toekomstige maanden. Indien u beschikt over meer gedetailleerde verdeling van de omzet, maakt u hier best gebruik van.

- Melk: hoe is de melkproductie verdeeld over het jaar en wat is de variatie van de melkprijs in de loop van het jaar?
- Groenten en fruit via de veiling: via Extranet kan u van de maandevoortgang van geleverde kg/stuks en maandprijzen opvragen.
- Groenten en fruit voor de industrie: hou rekening met de betalingstermijn van uw afnemers.
- Akkerbouw: indien u uw akkerbouwteelten wilt bewaren om positieve marktevoortgang af te wachten, dan rekent u best een ruime bewaarperiode. Hou bij bewaring wel rekening met bewaarkosten, rentekosten en mogelijk marktrisico.

Uw gezin gaat voor alles:

Vul daarna de gezinskosten (leefgeld en sociale bijdragen) in.

Een aparte gezinsrekening houdt de gevolgen van laagconjunctuur buiten uw gezinsleven.

Hou uw sociale verzekering en rechten op kindergeld in orde.

Vraag een studiebeurs aan, indien u denkt dat uw kinderen er recht op hebben.

Bank en verzekeringen:

Vul bij de kosten eerst de vervaldagen van bank en verzekeringen in.

Het kan handig zijn om een overzicht te maken van alle leningen over de volledige krediettermijn: Zo krijgt u zicht op de renteherzieningsdata, de betaalfrequentie, de rentesubsidie enzovoort.

Kies tenslotte in de volgorde van de reeds ontvangen facturen en nieuwe facturen.

Tip: hou bij de planning van deze betalingen in iedere maand in de gaten of het haalbaar is: zie maandsaldo

Cumulatief saldo: telt de maandsaldo's op. Hoe hoger, hoe beter.

Op <http://www.boerenopeenkruispunt.be> vindt u heel wat andere hulpmiddelen, die u kunnen helpen bij uw bedrijfsvoering.

Indien u wenst op de hoogte blijven van de nieuwste tips, kan u zich gratis inschrijven op de Nieuwsbrief, die u via e-mail wordt toegestuurd.